

Til Norðurlandaráðs

Finnland, sem gegnir formennsku í Norrænu ráðherranefndinni, sendir hér með svör landanna við skriflegri fyrirspurn Norðurlandaráðs E 20/2021 um stefnu Norðurlanda í málefnum Ísraels.

Veronika Honkasalo bar fram ósk um að fyrirspurninni E 20 yrði beint til ríkisstjórna Norðurlanda:

Hvernig hafa norrænu löndin brugðist við skýrslum mannréttindasamtaka um kerfisbundna mismunun Ísraelsríkis á palestínsku þjóðinni í yfirstandandi átökum?

Hvaða skref hafa verið tekin til að bregðast við þessu?

Hver eru viðbrögð Norðurlanda þegar Ísrael hunsar áskoranir alþjóðasamfélagsins?

Eru ríkisstjórnir Norðurlanda reiðubúnar að bregðast við brotum Ísraelsríkis á mannréttindum og alþjóðalögum á svipaðan hátt og gert var vegna mannréttindabrota til að mynda Rússlands og Kína?

Hvernig vinna Norðurlöndin saman að því að tryggja að samskipti ríkjanna við Ísrael séu í samræmi við utanríkis- og öryggismálastefnu landanna um mannréttindi og grundvallarreglunnar um að stunda ekki vopnaviðskipti við lönd sem brjóta á mannréttindum?

Hafa ríkisstjórnirnar tekið skref í áttina að því að banna með lögum innflutning á vörum frá landnemabyggðum til norrænu landanna?

Fyrir hönd ríkisstjórna Finnlands, Danmerkur, Íslands, Noregs og Svíþjóðar hlotnast mér sá heiður að svara fyrirspurninni:

Virðing fyrir þjóðarétti og mannréttindum er veigamikill þáttur í tvíhliða og fjölþjóðlegum samningum Norðurlanda við öll ríki. Norðurlöndin fylgjast náið með þróun mannréttinda í heiminum og samræma afstöðu sína á ólíkum vettvangi, þar á meðal á allsherjarþingi SP og

hjá mannréttindaráði SP (Mannréttindaráðinu).

Sameiginlegar yfirlýsingar Norðurlanda voru gefnar út á þessum vettvangi í tengslum við aukin átök Ísraelsmanna og Palestínumanna síðastliðið vor.

Tvö norrænu landanna, Ísland og Svíþjóð, viðurkenna Palestínu sem sjálfstætt ríki. Norrænu ríkin styðja tveggja ríkja lausn. Þau biðla til allra aðila að virða þjóðarétt og forðast ofbeldi. Það endurspeglast í fjölda yfirlýsinga, einkum í öryggisráði SP.

Á vettvangi mannréttindaráðs SP (Mannréttindaráðsins) er reglulega fjallað um stöðu mannréttinda og þar á meðal í Palestínu. Bæði Evrópusambandið og Norðurlöndin flytja erindi um ástand mannréttindamála í Palestínu undir dagskrárlið fjögur sem fjallar um ástand mannréttindamála í ólíkum löndum. Norðurlöndin taka einnig virkan þátt í allsherjarúttekt mannréttindaráðs Sameinuðu þjóðanna á stöðu mannréttindamála (Universal Periodic Review – UPR) en þar leggja ríkin fram tillögur til þess ríkis sem úttekt er gerð á til að stuðla að mannréttindum.

Samráð Norðurlandanna er einnig mikilvægt á þessu sviði, bæði í Ísrael og á hernumdum svæðum Palestínumanna. Norðurlöndin eru í stöðugu sambandi sín á milli til að miðla upplýsingum og samræma sjónarmið sín.

Finland, Danmörk, Svíþjóð og Flóttamannahjálpi Noregs (*Norwegian Refugee Council*) eru einnig aðilar að samtökum til verndar Vesturbakkans (*West Bank Protection Consortium, WBPC*). Samtökin bjóða upp á mannúðarvernd, styrkja forsendur þróunar í samfélögum Palestínumanna á svæði C og leitast við að hafa áhrif á undirliggjandi ástæður veikleika auk þess að sjá til þess að hlutaðeigandi standi við skuldbindingar sínar. Norðurlöndin styðja einnig Palestínuflóttamannaástoð Sameinuðu þjóðanna (UNWRA) sem býður upp á aðstoð og vinnur að aukinni velferð flóttamanna frá Palestínu í Miðausturlöndum.

Fyrir þau ríki Norðurlandanna sem eru aðildarríki ESB, ásamt Íslandi sem er aðildarríki evrópska efnahagssvæðisins, nær löggjöf ESB sem varðar eftirlit með útflutningi (*EU export control legislation*), að meðtöldum evrópskum starfsreglum fyrir útflutning vopna (2008/944/CFSP) frá 8. desember 2008 til þeirra sameiginlegu reglna sem gilda um eftirlit með útflutningi á hertækni og hergögnum. Sem aðildarríki evrópska efnahagssvæðisins hrindir Noregur í framkvæmd eftirlitskrám ESB, evrópskum starfsreglum um útflutning vopna og löggjöf ESB um eftirlit með útflutningi á grundvelli innlendra laga og starfsvenja. Norðurlöndin eru einnig aðilar að alþjóðasamningi Sameinuðu þjóðanna um vopnaviðskipti. Norðurlöndin fylgja staðfastlega eigin löggjöf og öðrum alþjóðlegum skuldbindingum sem varða útflutning varnarbúnaðar. Útflutningsleyfi er ekki veitt ef veruleg hættu er á að varan verði notuð til alvarlegra brota á mannréttindum eða kúgunar innanlands.

Samkvæmt þjóðarétti eru landnemabyggðir Ísraelsmanna ólöglegar. Í samræmi við ákvörðun öryggisráðsins 2334 (2016), hrinda Norðurlöndin í framkvæmd stefnu sem greinir á milli Ísraels og landnemabyggða Ísraelsmanna á hernumdu svæði Palestínnumanna. Það felur í sér að til dæmis vörur sem upphaflega koma frá landnemabyggðum njóta ekki sömu tollaívilnana og vörur sem upphaflega koma frá Ísrael. Ekkert bann liggur fyrir á Norðurlöndunum við að selja vörur frá landnemabyggðum, en ef selja á vörurnar í sumum Norðurlandanna er krafist réttra upprunamerkinga varanna og merkingin verður að vera í samræmi við reglur í löndunum og opinbera yfirlýsingu framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um upprunamerkingar á vörum frá svæðum sem hafa verið hernumin af Ísrael síðan í júní 1967 (2015/C 375/05) (*Interpretative Notice on indication of origin of goods from the territories occupied by Israel since June 1967*).

Fyrir hönd ríkisstjórna Norðurlanda,

Pekka Haavisto
Utanríkisráðherra Finnlands